

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Stappenplan voor het handelen bij signaleren van
huiselijk geweld en kindermishandeling

Inhoudsopgave

Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling	3
Route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.....	5
A. Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.....	7
Stap 1: In kaart brengen van signalen	7
Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis	9
Stap 3: Gesprek met de leerling en/of ouder.....	11
Stap 4: Weeg de aard en ernst van het huiselijk geweld/kindermishandeling.....	14
Stap 5: Beslissen:	15
Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen	
Stap 5b: Melden en bespreken met de ouder	
B. Verantwoordelijkheden van Basisschool Franciscus in het scheppen van een randvoorwaarde voor een veilig werk- en meldklimaat.....	17
C. Bijlagen	21
Bijlage 1 Signaallijst kindermishandeling 4-12	
Bijlage 2 Actueel overzicht ZorgAdviesTeam (ZAT)/Ketenpartners	
Bijlage 3 Balansmodel te gebruiken bij weging van de ernst	
Bijlage 4 Tips voor gespreksvoering met kinderen	

Deze handleiding is gebaseerd op het Basismodel Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Het bevoegd gezag van **Onderwijsstichting INNOVO**

Basisschool Franciscus

Overwegende:

- dat **Basisschool Franciscus** verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn leerlingen en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan leerlingen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat van de medewerkers die werkzaam zijn bij **Basisschool Franciscus** op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen en ouders/verzorgers attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- dat **Basisschool Franciscus**, een meldcode wenst vast te stellen zodat de medewerkers die binnen **Basisschool Franciscus** werkzaam zijn, weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat **Basisschool Franciscus** in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de medewerkers bij deze stappen ondersteunt;
- dat onder *huiselijk geweld* wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling, eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex)partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten;
- dat onder *kindermishandeling* wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;
- dat onder *medewerker* in deze code wordt verstaan: de medewerker die voor **Basisschool Franciscus** werkzaam is en die in dit verband aan leerlingen van de basisschool zorg, begeleiding, of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- dat onder *leerling* in deze code wordt verstaan: de leerling aan wie de medewerker zijn professionele diensten verleent;

In aanmerking nemende

- de Wet op de Meldcode;
- de Wet maatschappelijke ondersteuning;
- de Wet op de jeugdzorg;
- de Wet bescherming persoonsgegevens;
- de Wet op het primair onderwijs;
- het privacyreglement van [Basisschool Franciscus](#)

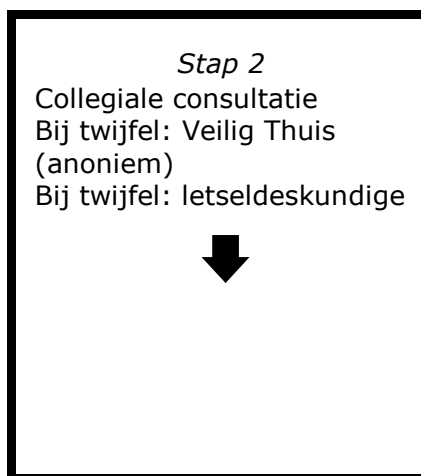
Stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast.

**Route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling/ Meldcode
schoolspecifiek**

Wie: **Interne begeleider**
Registreert de start van de meldcode voor (de registratie aantallen)

Wie: **Leerkracht**
-Observeert
-Bringt de signalen in kaart
-Bespreekt de zorg met de AF(=IB)
-Gesprek met ouders/betrokkenen
-Documenteert

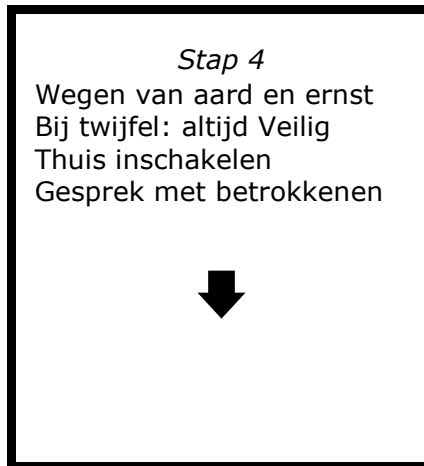
Wie: **Leerkracht en Interne begeleider**
-collegiale consultatie

- Zorgteam
- ZAT

-Overleg met de AF (=IB)
-Heeft , indien nodig, contact met Veilig Thuis
-Geeft (indien van toepassing) signaal in verwijfsindex
-Documenteert

Wie: **Leerkracht en/of Interne begeleider**
-Heeft gesprek met de ouders/betrokkenen; delen van zorg
-overweegt (opnieuw) melding doen in verwijfsindex
-Documenteert

Wie: **AF (interne begeleider) in overleg met directie**
 Beoordeelt de risicotaxatie
 Vraagt oordeel Veilig Thuis
 Beslist over wel/niet melden
 Documenteert

Wie: **AF/IB**
 Bespreekt dit met betrokkenen
 Organiseert hulp
 Blijft kind, ouder, cliënt volgen
 Documenteert

Stap 5A: Ouder werkt mee: hulp organiseren en effecten volgen

- Bespreek samen met de ouder welke route gevolgd wordt.
- Organiseer hulp door ouder en leerling door te verwijzen naar Team Jeugd gemeente
- Monitor of ouder en leerling hulp krijgen
- Volg de leerling

Stap 5B: Ouder werkt niet/onvoldoende mee: Melden en bespreken met ouder en/of leerling

- Bespreek met de ouder en/of leerling uw voorgenomen melding
- Doe een melding bij Veilig Thuis

I. Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontcrachten in kaart en leg deze vast. Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Bij vroegsignalering worden signalen gezien die duiden op een zorgelijke of mogelijk bedreigde ontwikkeling. Zelden zullen deze signalen direct duidelijkheid geven over de oorzaak zoals huiselijk geweld of kindermishandeling. Het is daarom verstandig uit te gaan van de signalen die u als leerkracht of andere betrokkene bij de leerling of in de interactie tussen ouder en leerling waarneemt. In de signalenlijst uit de handleiding vindt u een overzicht van de signalen.

Maak bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling gebruik van het signaleringsinstrument of van de signaleringslijst Huiselijk geweld en kindermishandeling (zie bijlage 1)

In deze fase observeert u de leerling in de klas en eventueel daarbuiten (bijvoorbeeld tijdens een huisbezoek) waardoor u de signalen in kaart kunt brengen.

Het is gebruikelijk om in gesprek te gaan met de ouder tijdens haal- en brengmomenten. Tijdens het uitwisselen over de activiteiten van de dag, de leerling en de feitelijkheden die u opvallen, krijgt u een beeld waardoor u ook met informatie van de ouder de situatie in kaart kunt brengen.

Daarnaast observeert u de ouder en het kind tijdens overige contactmomenten. U verzamelt alle signalen waardoor u duidelijker krijgt of er zorgen zijn en welke zorgen dit zijn.

Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen hoort u schriftelijk vast te leggen. Hierdoor kunt u later bij de inspectie verantwoording afleggen indien dit wordt gevraagd. U kunt dit vastleggen in het leerlingendossier, welke in een gesloten kast (met slot) of digitaal (met wachtwoord) wordt bewaard. Dit vanwege de privacy gevoelige gegevens die u verzamelt.

Leg in de leerlingdossier de volgende gegevens vast:

- Vermeld altijd datum, plaats, situatie en overige aanwezigen.
- Signalen die duidelijk maken welke zorgen u ziet, hoort of ruikt.
- Signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontcrachten.
- Contacten over deze signalen.
- Stappen die worden gezet.
- Besluiten die worden genomen.
- Vervolgaantekeningen over het verloop.

Beschrijf uw signalen zo feitelijk mogelijk:

- Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht.
- Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.
- Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde medewerker.

Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een medewerker, meld de signalen dan bij de leidinggevende of de directie, conform de *Wet Preventie en bestrijding van seksueel geweld en seksuele intimidatie in het onderwijs, artikel 4 Verplichting tot overleg en aangifte inzake zedenmisdrijven (meld- en aangifteplicht)*. In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing.

Voor Basisschool Franciscus betekent dit het volgende:

De signalen worden feitelijk genoteerd in Eduscope in het VCB leerlingoverzicht onder het kopje 'vertrouwelijk'. Start datum betreft het eerste moment van signaleren.

Noteer op de volgende wijze en inhoud:

- Vermeld altijd datum, plaats, situatie en overige aanwezigen.
- Signalen die duidelijk maken welke zorgen u ziet, hoort, ruikt.
- Signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten.
- Contacten over deze signalen.
- Stappen die worden gezet.
- Besluiten die worden genomen.
- Vervolgaantekeningen over het verloop.

De leerkracht bespreekt de signalen zo snel mogelijk, maar minstens binnen 2 weken, met de ouders van de leerling. De leerkracht brengt de aandachtfunctionaris van school op de hoogte.

Bij gesprekken met ouders is het volgende van belang:

Het is niet aan de school om het zorgtekort te bewijzen. Feit is wel dat er signalen zijn waarmee iets moet gebeuren. Denk na over wat het kind nodig heeft en gebruik dit in het gesprek met ouders als uitgangspunt. De veiligheid van het kind staat altijd voorop.

In overleg met de aandachtfunctionaris is doorverwijzen naar Jeugdarts GGD, huisarts, maatschappelijk werk, of onderzoeksinstanties steeds een optie. Ook kan er contact opgenomen worden met Veilig Thuis om de situatie te laten wegen en advies in te winnen.

Op het moment dat de signalen met ouders besproken zijn en het van belang is om vervolgstappen te nemen, wordt de casus besproken met zorgteam (IB) en directie.

Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis of een deskundige op het terrein van letselduiding

Overweeg registratie in de Verwijsindex. Bespreek de signalen met een deskundige collega. Vraag zo nodig ook advies aan Veilig Thuis of een deskundige op het terrein van letselduiding.

Consultatie is mogelijk met de volgende collega's: de intern begeleider, de directie, de aandachtsfunctionaris kindermishandeling, een collega uit dezelfde klas en/of hetzelfde leerjaar, het ZAT, de jeugdarts.

Om de leerling 'open' (niet anoniem) te bespreken in het zorgadviesteam en met andere externe deskundigen is toestemming van de ouder vereist.

Indien de ouder weigert is dit een zorgelijk signaal en moet het worden meegenomen in de weging.(Stap 4). De leerling kan anoniem worden besproken wanneer de ouder geen toestemming heeft gegeven, maar dit verdient niet de voorkeur vanwege de eventuele vervolgacties.

Indien u ook maar enige twijfel heeft over de oorzaak van de situatie en/of eventuele mogelijke onveiligheid bij de leerling, moet u advies vragen bij Veilig Thuis. Veilig Thuis kan een eerste weging maken of het terecht is dat u zich zorgen maakt over deze situatie en of er mogelijk sprake kan zijn van kindermishandeling of huiselijk geweld. Zorgvuldig handelen vereist dat u nagaat of u advies moet vragen bij Veilig Thuis.

Voor het bespreken in het zorgadviesteam wordt een intakegesprek met ouder en/of leerkracht door intern begeleider/AF gevoerd. Door de ouder continu te betrekken en in overleg te treden, is de kans groter dat de ouder gemotiveerd is om de situatie te verbeteren en/of hulp te aanvaarden.

In die gevallen waarin er behoefte bestaat aan meer duidelijkheid over (aard en oorzaak van) van letsel kan ook een forensisch geneeskundige om advies worden gevraagd.

Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat kind/betrokkene daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, kunt u meteen advies vragen aan Veilig Thuis. Komt men daar, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan kunt u zo nodig in hetzelfde gesprek een melding doen zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet.

In noodsituaties kunt u overigens ook contact zoeken met de crisisdienst van het Team Jeugd Gemeente en/of de politie vragen om hulp te bieden.

Voor Basisschool Franciscus betekent dit het volgende:

Collegiale consultatie vindt intern plaats door, indien mogelijk, de vorige leerkracht van de leerling te bevragen als mede de leerkracht van broertjes/zusjes. De aandachtsfunctionaris sluit hierbij aan. Op basis van de consultatie wordt de vervolgstap wel/niet bespreken in ZAT bepaald. Hiervan worden de ouders op de hoogte gebracht. In het ZAT van Franciscus participeren de jeugdarts van de GGD, de jeugdconsulent van de gemeente Meerssen, de maatschappelijk werker van Traject en de IB-

ers/aandachtfunctionarissen van Franciscus. Op afroep zijn externen beschikbaar. Zie voor actuele gegevens ZAT en ketenpartners, bijlage 2.

Om de situatie te wegen kan gebruik gemaakt worden van het balansmodel (zie stap 4 van de meldcode, bijlage 3).

In overleg met de aandachtfunctionaris is doorverwijzen naar Jeugdarts GGD, huisarts, maatschappelijk werk, of onderzoeksinstanties steeds een optie. Ook kan er contact opgenomen worden met Veilig Thuis om de situatie te laten wegen en advies in te winnen. Bij twijfel wordt Veilig Thuis altijd geraadpleegd.

Stap 3: Gesprek met de leerling en/of ouder

Bespreek de signalen met de leerling en/of ouder.

Hebt u ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de ouder, raadpleeg dan een deskundige collega en/of Veilig Thuis.

Overweeg (opnieuw) of het noodzakelijk is om, gelet op de bedreiging van de ontwikkeling van de jeugdige(n), ook een registratie te doen in de verwijzindex.

Inhoud van het gesprek:

1. Leg de ouder het doel uit van het gesprek.
2. Beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan.
3. Nodig de ouder uit om een reactie hierop te geven.
4. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen. In geval van een vermoeden van (voorgenomen) vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis) neemt u met spoed contact op met Veilig Thuis.

In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders te informeren en gedachten en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van hun leerling, kunnen zorgen verduidelijkt, ontkracht of bekrachtigd worden. Nodig de ouder expliciet uit tot het geven van zijn/haar mening en vraag door over leerling gerelateerde onderwerpen in de thuissituatie. Herkent de ouder de situatie? Hoe gedraagt de leerling zich thuis? Hoe reageert de ouder daarop? Hoe gaat het opvoeden thuis? Hoe reageert de leerling hierop? Hoe is de ontwikkeling van de leerling tot nu toe verlopen? Wat vindt de ouder daarvan? Hoe ervaart de ouder de opvoeding en zijn rol als ouder?

Breng de ouder na overleg met anderen op de hoogte. Informeer en wissel tijdens deze contacten continu uit over de ontwikkeling van de leerling en de zorgen die u hebt. Indien een handelings- of begeleidingsplan wordt ingezet voor de leerling, bespreek dit met de ouder. Bespreek ook tussentijds en na afloop de resultaten van het handelings- of begeleidingsplan.

Indien de ouder de zorgen herkent kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen. Daarnaast kunnen handelingsadviezen worden uitgewisseld voor in de klas en thuis.

Indien tijdens het gesprek met de ouder blijkt dat de zorgen een andere oorzaak hebben, kunt u dit traject afsluiten. U kunt de leerling en de ouder binnen de interne en externe zorgstructuur van de school verder begeleiden.

Geen gesprek met de ouder(s)/leerling

In de instructie bij deze stap wordt aangegeven in welke gevallen er kan worden afgezien van een gesprek met de ouder(s)/leerling. Het gaat om uitzonderlijke situaties waarin er concrete aanwijzingen zijn dat *door het voeren van het gesprek* de veiligheid van een van de betrokkenen in het geding zou kunnen komen. Zo is het denkbaar dat een beroepskracht besluit om zijn vermoeden van seksueel misbruik of eengerelateerd geweld nog niet met de dader te bespreken omdat hij het risico aanwezig acht dat de dader zich, na dit gesprek, op het slachtoffer af zal reageren.

Ook kan worden afgezien van een gesprek als er goede redenen zijn om aan te nemen dat de leerling/ouder(s) daardoor het vertrouwen kwijt raakt in de beroepskracht en de contacten met de beroepskracht zal verbreken wat tot gevolg heeft dat de leerling/ouder(s) uit het zicht raakt. Bij een besluit om geen contact te leggen met de leerling/ouder(s) in verband met een mogelijke vertrouwensbreuk dient te worden bedacht dat precies door dit besluit ook weer een risico ontstaat op een vertrouwensbreuk, namelijk op het moment dat de leerling/ouder(s) ontdekt dat de beroepskracht zonder zijn medeweten een melding over hem heeft gedaan.

Het doen van een melding bij Veilig Thuis zonder dat de signalen zijn besproken met de ouder(s)/leerling, is alleen mogelijk als:

- de veiligheid van de leerling, die van u zelf, of die van een ander in het geding is; of
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouder/leerling door dit gesprek het contact met u zal verbreken en de leerling daardoor niet voldoende meer kan worden beschermd tegen het mogelijk geweld.

Bij het vragen van advies aan Veilig Thuis geldt dit niet, advies vragen mag altijd anoniem.

Registratie in de verwijsindex

Overweeg bij het zetten van stap 3 (opnieuw) of het noodzakelijk is om, gelet op de bedreiging van de ontwikkeling van de jeugdige(n), ook een registratie te doen in de verwijsindex. Gebruik hierbij de registratiecriteria opgezet door de school.

Een registratie in de verwijsindex is bedoeld om beroepskrachten die betrokken zijn bij 'risicjongeren' bij elkaar te brengen zodat ze hun interventies op elkaar af kunnen stemmen en niet langs elkaar heen werken. Een registratie in de verwijsindex is *geen* alternatief voor het doen van een melding van kindermishandeling bij Veilig Thuis. Ga daarom, ook als u besluit tot een registratie in de verwijsindex, door met stap 4 en 5 van de meldcode als uw vermoeden van kindermishandeling door het gesprek met de ouders en/of de jeugdige niet zijn weggenomen.

Voor Basisschool Franciscus betekent dit het volgende:

In overleg met de aandachtfunctionaris wordt bepaald wie (aantal personen en rol t.o.v. de leerling/ouders) het gesprek met de leerling/ouders voert. Er worden nooit beloftes naar het kind gedaan dat informatie geheim wordt gehouden. Er wordt aangegeven wat er gedaan wordt met de informatie, waarom en wanneer. Voor tips over gespreksvoering met kinderen zie boek 'Luister je wel naar mij? Gespreksvoering met kinderen tussen vier en twaalf jaar, Martine F. Delfos SWP, 2005' in de orthotheek.

Naar aanleiding van de uitkomsten van het gesprek worden de vervolgstappen bepaald. Er wordt een verslag gemaakt van dit gesprek in Eduscope onder 'vertrouwelijk' en ouders ontvangen hiervan een afschrift.

Bij gesprekken met ouders is het volgende van belang:

Het is niet aan de school om het zorgtekort te bewijzen. Feit is wel dat er signalen zijn waarmee iets moet gebeuren. Denk na over wat het kind nodig heeft en gebruik dit in het gesprek met ouders als uitgangspunt. De veiligheid van het kind staat altijd voorop.

In overleg met de aandachtfunctionaris is doorverwijzen naar Jeugdarts GGD, huisarts, maatschappelijk werk, of onderzoeksinstanties steeds een optie. Ook kan er contact opgenomen worden met Veilig Thuis om de situatie te laten wegen en advies in te winnen.

Om de situatie te wegen kan gebruik gemaakt worden van het balansmodel (zie stap 4 van de meldcode, bijlage 3).

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling en bij twijfel raadplegen van Veilig Thuis

Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de ouder het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.

Maak bij het inschatten van het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling gebruik van een risicotaxatie-instrument. Binnen het basisonderwijs wordt geen gebruik gemaakt van een risicotaxatie-instrument.

Neem contact op met Veilig Thuis of de jeugdgezondheidszorg en laat deze weging maken.

Voor Basisschool Franciscus betekent dit het volgende:

Het invullen van het balansmodel gebeurt in samenspraak met de aandachtfunctionaris.

Dit document wordt als gekoppeld document toegevoegd aan het kopje VCB leerlingoverzicht in het leerlingjournaal.

In overleg met de aandachtfunctionaris is doorverwijzen naar Jeugdarts GGD, huisarts, maatschappelijk werk, of onderzoeksinstanties steeds een optie. Ook kan er contact opgenomen worden met Veilig Thuis om de situatie te laten wegen en advies in te winnen.

Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen

Meent u, op basis van uw afweging in stap 4, dat u de leerling en zijn gezin redelijkerwijs *voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunt beschermen:

- ***organiseer* dan de noodzakelijke hulp;**
- ***volg* de effecten van deze hulp; en**
- ***doe* alsnog een *melding* als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt, of opnieuw begint.**

Als de organisatie gebruik heeft gemaakt van het zorgadviesteam, kan het zorgadviesteam verdere actie coördineren. Het zorgadviesteam bespreekt de hulpvraag van school en ouders, beoordeelt de hulpvraag, stelt een aanpak vast, geeft handelingsadviezen voor de leerkracht en adviseert over verdere hulp.

De verantwoordelijke medewerker binnen de organisatie bespreekt met de ouder de uitkomst van de bespreking in het zorgadviesteam. Bespreek met de ouder de verder te nemen stappen voor geadviseerde hulpverlening voor de leerling en/of de ouder. Geef informatie en maak afspraken over de eventuele indicaties die nodig zijn voor verdere hulp. Indien mogelijk vragen of de ouder aansluit; samen afspraken maken; en checken of de gemaakte afspraken worden nagekomen. Indien u voor een van voorgaande stappen ondersteuning nodig heeft, vraag deze aan bij het zorgadviesteam.

Maak in de klas afspraken over begeleidings- en zorgbehoeften van de leerling. Stel een handelings- of begeleidingsplan op en voer dit uit. Deel de uitkomst van deze bespreking met de ouders.

Stap 5b: Melden en bespreken met de ouder

Kunt u uw leerling *niet voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling beschermen, of *twijfelt* u er aan of u hiertegen voldoende bescherming kunt bieden:

- ***meld* uw vermoeden bij Veilig Thuis;**
- ***sluit* bij uw melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die u meldt (ook) van anderen afkomstig is;**
- ***overleg* bij uw melding bij Veilig Thuis wat u *na de melding*, binnen de grenzen van uw gebruikelijke werkzaamheden, *zelf* nog kunt doen om uw leerling en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.**
- ***documenteer* de feiten en de overwegingen van besluiten.**

Bespreek uw melding vooraf met de ouder. U bespreekt de melding ook met de leerling wanneer deze 12 jaar of ouder is.

1. Leg uit waarom u van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is.
2. Vraag de leerling en/of ouder uitdrukkelijk om een reactie.

3. In geval van bezwaren van de leerling en/of ouder, overleg op welke wijze u tegemoet kunt komen aan deze bezwaren.
4. Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om uw leerling of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in uw afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de leerling of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen.
5. Doe een melding indien naar uw oordeel de bescherming van de leerling of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met de leerling en/of ouder over de melding kunt u afzien:

- als de veiligheid van de leerling, die van u zelf, of die van een ander in het geding is; of
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de leerling en/of de ouder daardoor het contact met u zal verbreken.

Inspanningen na de melding

Een melding is geen eindpunt. Als een beroepskracht een melding doet, dient de beroepskracht in zijn contact met Veilig Thuis ook te bespreken wat hij zelf, na zijn melding, binnen de grenzen van zijn gebruikelijke taakuitoefening, kan doen om de leerling of zijn gezinsleden te beschermen en te ondersteunen. De betrokkenheid van de beroepskracht bij de leerling houdt niet op na de melding. Van hem wordt verwacht dat hij, naar de mate van zijn mogelijkheden, de leerling blijft ondersteunen en beschermen. Uiteraard gebeurt dit in overleg met Veilig Thuis om zo tot een gemeenschappelijke aanpak te komen.

Voor Basisschool Franciscus betekent dit het volgende:

Er wordt een verslag gemaakt waarin de inhoud wordt weergegeven en de acties worden vastgelegd. We maken, indien nodig, gebruik van 1 gezin – 1 plan – 1 regisseur i.s.m. ZAT. Dit document wordt in Eduscope toegevoegd onder 'gekoppelde documenten' aan het VCB leerlingoverzicht onder het kopje 'externe begeleiding'.

Er worden concrete afspraken gemaakt over het vervolg voor alle partijen. Hierbij wordt gedacht aan het bepalen van actie/datum/tijd.

De leerling wordt verder gevolgd, contact met ouders en eventuele hulpverlening wordt onderhouden. Het effect van de interventies wordt bekeken en geëvalueerd en er wordt gehandeld indien nodig.

II. Verantwoordelijkheden van Basisschool Franciscus in het scheppen van een randvoorwaarde voor een veilig werk- en meldklimaat.

Het zetten van de stappen van de meldcode is een verantwoordelijkheid van:

- Leerkrachten
- Interne begeleiders/Aandachtsfunctionarissen
- Directie

Als aandachtsfunctionaris¹ huiselijk geweld of kindermishandeling kan/kunnen worden geraadpleegd:

Aandachtsfunctionarissen: Marij Heuvelmans (IB OB) en Nicole Knapen (IB BB)

Verantwoordelijk voor het besluit in stap 5 voor het al dan niet doen van een melding is:

Aandachtsfunctionarissen en directie.

Om het voor medewerkers mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, draagt **BS Franciscus** er zorg voor dat:

directie, bestuur en/of leidinggevenden:

- de meldcode, die voldoet aan de eisen van de wet, opnemen in het zorgbeleid en/of veiligheidsbeleid van de organisatie;
- een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling (mogelijk de intern begeleider) aanstellen;
- de deskundigheidsbevordering opnemen in het scholingsplan;
- regelmatig trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering aanbieden aan medewerkers, zodat medewerkers voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- de meldcode opnemen in het inwerkprogramma van nieuwe medewerkers;
- de meldcode aansluiten op de werkprocessen binnen de organisatie;
- de meldcode aansluiten op de zorgstructuur van de organisatie;
- voldoende deskundigen intern en extern beschikbaar zijn om de medewerkers te kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code;
- de werking van de meldcode regelmatig evalueren en zo nodig acties in gang zetten om de toepassing van de meldcode te optimaliseren;
- binnen de organisatie en in de kring van ouders bekendheid geven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- afspraken maken over de wijze waarop [naam basisschool] zijn medewerkers zal ondersteunen als zij door ouders in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen;
- eindverantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering van de meldcode.

intern begeleider en/of direct leidinggevende:

¹ Een aandachtsfunctionaris is op grond van de Wet meldcode niet verplicht. Een dergelijke functionaris kan echter wel een belangrijke rol vervullen in de ondersteuning van de medewerkers en van de leiding van de organisatie in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling en bij het volgen van de stappen van de meldcode.

- als aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling is aangesteld;
- als vraagbaak functioneert binnen de organisatie voor algemene informatie over (de meldcode) kindermishandeling;
- signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- kennis heeft van de stappen volgens de meldcode;
- taken vaststelt van een ieder (Wie doet wat wanneer);
- deelneemt aan het ZAT; *Is niet meer in Kerkrade*
- de aansluiting van de meldcode op de werkprocessen uitvoert;
- de aansluiting van de meldcode op de zorgstructuur uitvoert;
- samenwerkingsafspraken vastlegt met ketenpartners;
- de uitvoering van de meldcode coördineert bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling;
- waakt over de veiligheid van de leerling bij het nemen van beslissingen;
- de beslissing neemt over het al dan niet doen van een melding in stap 5;
- zo nodig contact opneemt met Veilig Thuis voor advies of melding.
- de genomen stappen evalueert met betrokkenen;
- toeziet op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin;
- toeziet op dossiervorming en verslaglegging.

leerkracht:

- signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- overlegt met de intern begeleider bij zorg over een leerling aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- afspraken uitvoert die zijn voortgekomen uit het overleg met de intern begeleider, zoals observeren of een gesprek met de ouder;
- de resultaten bespreekt van deze ondernomen stappen met de intern begeleider.

de directie, de leidinggevende en de medewerkers zijn *niet* verantwoordelijk voor:

- het vaststellen of er al dan niet sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld;
- het verlenen van professionele hulp aan ouders of leerlingen (begeleiding, therapie). Signalen over een onveilige situatie moeten doorgegeven worden aan de hulpverlening die een veiligheidsplan kan opstellen.

Voor Basisschool Franciscus betekent dit het volgende:

In het draaiboek leerlingenzorg wordt aangegeven wanneer en op welke manier de meldcode aandacht krijgt binnen de school. Op deze wijze brengen we in kaart dat de meldcode geborgd wordt.

Verplichting organisatie

- **Hoe gaat de organisatie om met vertrouwelijke informatie**

Vertrouwelijke informatie wordt geregistreerd in ons digitale dossier (Eduscope) en opgeslagen onder 'vertrouwelijk'. Deze informatie is alleen toegankelijk voor de beheerder van dit dossier. Indien niet meer van toepassing wordt deze vertrouwelijke informatie verwijderd.

- **Hoe wordt er binnen de meldcode gedocumenteerd**

Zie bovenstaand aandachtspunt.

- **Instructie gebruik Kindcheck**

De kindcheck is onderdeel van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Doel van de kindcheck is om meer kinderen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden door de situatie waarin hun ouder(s) verkeert of verkeren. De kindcheck vindt plaats in **stap 1 van de meldcode**.

De kindcheck geldt voor alle professionals die onder de Wet verplichte meldcode vallen.

De kindcheck is gericht op professionals die contacten hebben met volwassen cliënten en niet met hun kinderen en daarom ook niet beschikken over kindsignalen.

De kindcheck is in alle gevallen aan de orde waarin de professional zich, vanwege de ernstige situatie van zijn volwassen cliënt, zorgen maakt over mogelijk aanwezige minderjarige kinderen. De kindcheck geldt als een professional meent dat er, vanwege de toestand van zijn volwassen cliënt, risico's zijn op ernstige schade voor kinderen of een bedreiging van de veiligheid van kinderen die afhankelijk zijn van de zorg van cliënt. Zo geldt de kindcheck bijvoorbeeld in geval van een ernstige (chronische) depressie, zware verslaving, (dreigende) huisuitzetting, geweld tussen huisgenoten, suïcidepoging.

NB:

- Ook het contact met een adolescent waarbij de professional zich zorgen maakt over eventueel aanwezige broertjes en zusjes in het gezin kan aanleiding zijn voor het uitvoeren van de kindcheck;
- De kindcheck geldt ook voor zwangere vrouwen.

Heb je twijfels over de veiligheid van de kinderen? Dan doorloop je de stappen van de meldcode. Je legt eerst vast door welke signalen bij de ouder je twijfelt over de veiligheid van de kinderen. Daarna volg je de verdere stappen van de meldcode die ervoor zorgen dat er ook verder onderzoek plaatsvindt en dat er, zo nodig, passende hulp komt.

- **Deskundigheid eengerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis**

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eengerelateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. U kunt een op het gebied van eengerelateerd geweld deskundige raadplegen of Veilig Thuis.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Neem in dergelijke gevallen direct contact op met een aandachtsfunctionaris eegerelateerd geweld bij de politie of een andere in uw eigen meldcode vermelde deskundige op dit specifieke terrein.

- **Informatie over meldrecht in relatie tot beroepsgeheim**

Het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie met een cliënt of patiënt is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is. Dit is het geval bij ernstige vormen van huiselijk geweld of kindermishandeling, waarbij de betrokkenen zelf niet of onvoldoende mee kunnen of willen werken.

Meldrecht

De regels voor het verbreken van het beroepsgeheim gelden voor alle situaties waarin een cliënt zich in een ernstige situatie bevindt. Bij een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld is dit in een meldrecht vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (art. 5.2.6 Wmo). Dit biedt iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld bij Veilig Thuis te melden. Ook als zijn cliënt, patiënt of leerling daar geen toestemming voor geeft. Daarnaast biedt het meldrecht beroepskrachten de mogelijkheid om informatie over een cliënt, patiënt of leerling te verstrekken als Veilig Thuis daarbij in een onderzoek naar vraagt.

NB: Het wettelijk meldrecht geldt ook als er alleen meerderjarigen bij het huiselijk geweld zijn betrokken.

NB: Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de beroepskracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis. Verder is het van belang dat de aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen aantoonbaar is, en dat er een zorgvuldige en concrete afweging van belangen is geweest.

- **Verwijsindex risicojongeren**

De organisatie moet zijn medewerkers op de hoogte stellen van de meldingsprocedure voor de Verwijsindex risicojongeren. Dit geldt alleen voor organisaties die bevoegd zijn een melding te doen in dit systeem.

Bijlage 1: Signaleringslijst 4-12 jarigen

Signalenlijst kindermishandeling 4---12 jaar

Lichamelijke signalen

- Blauwe plekken
- Krab-, bijt- of brandwonden
- Botbreuken
- Littekens

Signalen ontwikkeling

- Achterblijven in taal-, spraak-, motorische, emotionele en/of cognitieve ontwikkeling
- Schijnbare achterstand in verstandelijke ontwikkeling
- Regressief gedrag
- Niet zindelijk

Sociaal--- emotionele gedragssignalen

- Plotselinge gedragsverandering
- Labiel, nerveus gespannen
- Depressief
- Angstig
- Passief, in zichzelf gekeerd, meegaand, apathisch, lusteloos
- Agressief
- Hyperactief
- Destructief
- Geen of nauwelijks spontaal spel, geen interesse in spel
- Vermoeidheid, lusteloosheid
- Niet huilen, niet lachen
- Niet tonen van gevoelens, zelfs niet bij lichamelijke pijn
- Schuld- en schaamtegevoelens
- Zelfverwondend gedrag
- Eetproblemen
- Anorexia / boulimia

- Slaapstoornissen
- Bedplassen / broekpoepen

Ten opzichte van verzorgers:

- Totale onderwerping aan de wensen van de verzorgers

Sterk afhankelijk gedrag ten opzichte van de verzorgers

Onverschilligheid ten opzichte van de verzorgers

Kind is bang voor verzorger

Kind vertoont heel ander gedrag als verzorgers in de buurt zijn

Ten opzichte van andere volwassenen:

- Bevriezing bij lichamelijk contact
- Allemansvriend
- Lege blik in de ogen en vermijden van oogcontact
- Waakzaam, wantrouwend

Ten opzichte van andere kinderen:

- Speelt niet met andere kinderen
- Is niet geliefd bij andere kinderen
- Wantrouwend
- Terugtrekken in eigen fantasiewereld

Signalen verzorging/voeding

- Slechte hygiëne
- Onvoldoende kleding
- Onvoldoende geneeskundige en tandheelkundige zorg
- Veel ongevallen door onvoldoende toezicht
- Herhaalde ziekenhuisopnamen
- Recidiverende ziekten door onvoldoende zorg
- Traag herstel door onvoldoende zorg
- Ondervoeding

Signalen ouder

- Verzorger troost kind niet bij huilen
- Verzorger klaagt overmatig over het kind
- Verzorger heeft irreële verwachtingen ten aanzien van het kind
- Verzorger toont weinig belangstelling voor het kind
- Geweld in eigen verleden
- Apathisch en (schijnbaar) onverschillig ■ Onzeker, nerveus en gespannen
- Onderkoeld brengen van eigen emoties
- Negatief zelfbeeld
- Steeds naar andere artsen/ziekenhuizen gaan ('shopping')
- Afspraken niet nakomen
- Kind opeens van buitenschoolse opvang afhaken
- Aangeven het bijna niet meer aan te kunnen
- Verzorger met psychiatrische problemen
- Verslaafde verzorger

Signalen gezin

- 'Multi-problem' gezin
- Verzorger die er alleen voorstaat
- Regelmatig wisselende samenstelling van gezin
- Isolement
- Vaak verhuizen
- Sociaal-economische problemen: werkloosheid, slechte behuizing, migratie, etc
- Veel ziekte in het gezin
- Draaglast gezin gaat draagkracht te boven
- Geweld wordt gezien als middel om problemen op te lossen

Signalen voor onderwijs

- Leerproblemen
- Taal- of spraakproblemen

- Plotselinge drastische terugval in schoolprestaties
- Faalangst
- Hoge frequentie schoolverzuim
- Altijd heel vroeg op school zijn en na schooltijd op school(plein) blijven
- Regelmatig te laat op school komen
- Geheugen- of concentratieproblemen
- Geen of weinig belangstelling van de ouders voor (de schoolprestaties van) het kind
- Angstig bij het omkleden (bv. gym, zwemmen)
- Afwijkend gedrag wanneer de ouders het kind van school halen
- Kind wordt onverwacht uitgeschreven zonder afscheid
- Onverzorgd naar school
- Zonder ontbijt naar school/ geen lunchpakket
- Ouders nemen schooladviezen niet over
- Te hoge druk op schoolprestatie

Signalen specifiek voor seksueel misbruik

- Wondingen aan genitaliën
 - Vaginale infecties en afscheiding
- Jeuk bij vagina en/of anus
- Problemen bij het plassen
- Recidiverende urineweginfecties
- Pijn in de bovenbenen
- Pijn bij lopen en/of zitten
 - Seksueel overdraagbare ziekten
 - Angst voor mannen of vrouwen in het algemeen of voor een man of vrouw in het bijzonder
 - Sterk verzorgend gedrag, niet passend bij de leeftijd van het kind
 - Angst voor lichamelijk contact of juist zoeken van seksueel getint lichamelijk contact
 - Seksueel agressief en dwingend gedrag ten opzichte van andere kinderen
 - Niet leeftijdsadequaat seksueel spel
 - Niet leeftijdsadequate kennis van seksualiteit
 - Angst om zich uit te kleden

- Angst om op de rug te liggen
- Negatief lichaamsbeeld: ontevredenheid over, boosheid op of schaamte voor eigen lichaam
- Schrikken bij aangeraakt worden
- Houderige motoriek (onderlichaam 'op slot')
- Geen plezier in bewegingsspel

Signalen specifiek voor kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld

- Agressie: kopiëren van gewelddadig gedrag van vader (sommige kinderen, met name jongens kopiëren hun vaders gedrag door hun moeder of jongere broertjes/zusjes te slaan)
- Agressief ten aanzien van leeftijdgenoten
- Wreedheid en agressie tegenover dieren
- Alcohol- druggebruik
- Opstandigheid
- Angst
- Negatief zelfbeeld
- Passiviteit en teruggetrokkenheid
- Zichzelf beschuldigen
- Lichamelijke klachten
- Extreem bezorgd over ene ouder (slachtoffer)
- Extreem bezorgd over jongere broertjes/zusjes
- Verlegenheid
- Suïcidaliteit
- Sociaal isolement: proberen thuissituatie geheim te houden en ondertussen aansluiting te vinden met leeftijdgenoten (zonder ze mee naar huis te nemen)
- Wantrouwen ten aanzien van de omgeving
- Gebrek aan sociale vaardigheden
- Schooluitval
- Moeite met concentreren
- Overcompenseren (opvallend extra inzet op school)

Signalen bij verwaarlozing

- Klein en ondergewicht
- Onverzorgd, vuil, stinkt
- Onvoldoende kleding
- Leerproblemen
- Vermindert zelfvertrouwen
- Loopt achter
- Hyperactief
- Agressief
- Teruggetrokken
- Onzeker
- Slechte relaties
- Destructief
- Onvoldoende geneeskundige en tandheelkundige zorg
- Veel ongevallen door onvoldoende toezicht
- Herhaalde ziekenhuisopnamen
- Recidiverende ziekten door onvoldoende zorg
- Traag herstel door onvoldoende zorg

Signalen specifiek voor het syndroom van Münchhausen by Proxy

- Onderzoeksgegevens kloppen niet met het ziektebeeld
- Medische gegevens over eerdere behandelingen is moeilijk te verkrijgen
- Symptomen verdwijnen wanneer verzorger en kind worden gescheiden
- Een broertje of zusje is overleden of eveneens vaak ziek
- De moeder niet terugschrikt voor ingrijpende onderzoeken of het onder narcose brengen van het kind en daar zelfs op aandringt
- Voorvallen vinden in de avonden en weekenden plaats waarbij een beroep wordt gedaan op andere artsen
- De volgende klachten worden gepresenteerd: bewusteloosheid, insulten, apneu, diarree, overgeven, koorts, lethargie
- Het kind heeft een aanzienlijke ziektegeschiedenis met steeds andere klachten
- De moeder is werkzaam in de gezondheidszorg of beschikt over een zeer grote medische kennis

Het verhaal van moeder bevat kleine tegenstrijdigheden

Vaak van arts wisselen

De moeder wil niet ontlast worden, ook niet bij extreme zorg voor het kind

Bijlage 2: Overzicht ZAT en ketenpartners:

Organisatie	Functie	Naam	Contactgegevens
GGD-ZL	jeugdarts	Annemarie van den Eijnde	Annemarie.vandeneijnde@ggdzl.nl
	verpleegkundige	Mariel	
	verpleegkundige	Marjo	
Sociaal team	jeugdconsulente	Rachelle Visser	Rachelle.Visser@meerssen.nl
	AF eengerelateerd geweld		
Trajekt	schoolmaatschappelijk werker	Virginie Kosumi	Virginie.kosumi@trajekt.nl
Veilig thuis			
Politie	Wijkagent		
School			
AF	Interne begeleider onderbouw	Marij Heuvelmans	marij.heuvelmans@innovo.nl
AF	Interne begeleider bovenbouw	Nicole Knapen	nicole.knapen@innovo.nl
Directie	Directeur	Ron Winkens	ron.winkens@innovo.nl
	Adjunct-directeur	Peter Cabo	peter.cabo@innovo.nl

De aandachtfunctionarissen zijn lid van het LVAK.

Bijlage 3: Balansmodel

